

tás megjelenése előtti, illetve az átmeneti időszakban a könyvkészítés módja a kódexírás volt, amely olyan művészi fokot ért el miniatűr képeivel, betűivel, a csodálatos ötvösmunkákkal díszített kötésével, mint egy-egy korabeli művészi alkotás. Ilyen nagy értéket képvisel ez a joggyűjtemény is az iniciálékkal díszített csodálatos betűivel és a kezdő oldalt képező festett lappal, amelynek az elemzése külön fejezetet érdemelne.

A jogkönyv két fő részből áll: első része a városi magánjog közjogi és büntetőjogi szabályozását tartalmazza, második része a bányajogi rendelkezéseket foglalja össze. Ezt a jogrendet a legtöbb alsó-magyarországi bányaváros elfogadta, de ez volt az alapja a gölnici bányajognak is, amely a legfontosabb fejezete az 1487-ben megalakult Felső-magyarországi Bá-

nyavárosok Szövetsége statútumának.

Annak ellenére, hogy az itt leírt számos jogszabály még a mai társadalom számára is példamutató és követhető lenne, meglepő módon a boszorkányégetésről is rendelkezik. Ennek oka nyilván az, hogy változtatás nélkül meghagyták az eredeti szöveget, és ezt egészítették ki 150 évvel később.

Köszönet illeti a Montan-Press Kft.-t és mindazokat, akik közreműködtek e régen várt remekmű kiadásában. Ez a jelentős litográfiai alkotás, amely egy kort és egy mesterséget mutat be, nem csak a magyar montanisztika története után érdeklődők számára jelent nagy kincset, hanem minden könyvszeretőnek csodálatos élményt nyújt. A faksimile kiadás 60 színes oldallal, a kódexhez méltó művészi szerkesztéssel és tördeléssel, vászonkötésben jelent meg.

Benke István

KÖSZÖNTÉSEK

85. születésnapját ünnepelte

Illyés János okl. kohómérnök, a Vaskut nyugalmazott osztályvezetője, 2010. április 22-én töltötte be 85. életévét. Kohómérnöki oklevelét 1953-ban szerezte a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen.

Munkásságát 1944-ben gyakornokként kezdte a MÁVAG diósgyőri Elektroacél-művében. A háború befejezése után a Nagyolvasztóműbe került, további tevékenysége ezek után a nyersvasgyártáshoz kapcsolódott. Mint tervező egy „50 m³-es bauxitkohó” kiviteli terveit készítette el, és részt vett annak megépítésében is. A 700 m³-es nagyolvasztó építésénél ellenőrként dolgozott. Tervezőként és irányítóként vett részt a nagyolvasztók esedékes átépítéseiben. Később bekapcsolódott az üzemi metallurgiai feladatok megoldásába. 1962-ben ő irányította az 50 m²-es Dwight-Lloyd-féle zsugorítószalag tervezését a korábban leállított Vörösiszapmű üzemépületeinek kihasználására.

1962-ben áthelyezték a Vaskohászati Igazgatóságra, majd 1964-ben a Vaskut Ércmetallurgiai Osztályára, ahol különféle, a nyersvasgyártással összefüggő alkalmazott kutatásokat, kísérleteket végzett.

Egyidejűleg több cikluson keresztül, nyugállományba vonulásáig, 1972 és 1985 között ellátta az OMBKE Nyersvasgyártási szakcsoportjának titkári teendőit is.

Társszerzőként részt vett a Vaskohászati kézikönyv és a négy nyelvű Kohászati műszaki szótár kidolgozásában. Nevéhez számos szakmai előadás tartása és szakcikk megjelentetése fűződik. Szakmai munkásságát több kitüntetéssel ismerték el.

Egészségi állapota az utóbbi időben erősen megromlott, súlyos betegsége szobafogságra kényszeríti.

Szántai István okl. gépészmérnök 2010. május 13-án töltötte be 85. életévét. Pályáját 1947-ben a Csepel Művek Szerkezet- és Emelőgépgyárában (SzEG) kezdte emelő- és szállítógépek – ezen belül bányászati szállítórendszerek – tervezése területén. 1952-től a SzEG főmérnöki teendőit látta el.

1954 tavaszától – a Nagy Imre kormány programjának megfelelően – főmérnöki beosztásban ipari szintű fejlesztést és irányítást végzett a Szarvasi Gépállomáson.

1960-tól a Csepel Művek Tervező Intézetében osztályvezetői beosztásban irányító tervezőként tevékenykedett. 1975-től a Csepel Művek hat gyáregységének nagy fejlesztési időszakában kapott meg-

bízást a létesítményi főmérnökség vezetésére, amely a tervezéstől az üzembe helyezésig terjedő feladatokat tartalmazta.

1984-es nyugdíjba vonulása után a Budapest és Vidéke MÉH Vállalatnál hét évig fejlesztéssel foglalkozott a színesfémkohászat, üveg-, acélforgács- és papírfeldolgozás szakterületeken.

A kilencvenes évektől aktívan vesz részt lakókönyezetének műszaki és környezeti vitáiban, szakmai felkészültségével járul hozzá a helyi fejlesztési feladatok megoldásához.

Imre János okl. kohótechnikus 1925. május 25-én született Rákospalotán. A középiskola elvégzése után a GAMMA Művek Öntődéjében öntőszakmát tanult, és itt dolgozott 1949-ig előbb öntősegédként, majd mint művezető. 1947–51-ig tanulmányait a Dolgozók Öntőipari Középkiskolájában folytatta, ahol 1951 júniusában kohóipari technikus oklevelet kapott.

1949-től a Nehézipari Minisztérium Vaskohászati Főosztályán, majd áthelyezéssel a Kohó- és Gépipari Minisztérium Műszaki Fejlesztési Főosztályán üzemvezetői munkakörben dolgozott. 1950-ben a Közgazdasági Egyetem által indított

üzemgazdasági tanfolyamot végzett.

1953-ban megbízták az EMAG Vasöntöde vezetésével, amelyet 1956-ig ellátott. 1957–58-ban az Alumínium Öntöde főmérnöke, 1959–67-ig a Dugattyú- és Csapágyöntöde főtechnológusa.

1967–1985-ig, nyugdíjazásáig, a Vasipari Kutató Intézet munkatársa. Feladatköre volt az Öntödei Osztály szervezetébe tartozó kísérleti részleg irányítása, ezen belül a nyomásos öntés és a precíziós öntés fejlesztése. E területen végzett munkáját az ipari miniszter a Kiváló Kohász kitüntető cím adományozásával ismerte el.

Nyugdíjazása után 1990-ig a Vaskut Precíziós Öntődéjének megbízott vezetője volt.

Egyesületünknek 1949. január 1-je óta tagja. Több évig volt a Nyomásos Öntészeti Szakcsoport vezetője.

80. születésnapját ünnepelte

Schippertné dr. Sapsal Vera okl. vegyész-mérnök, a műszaki tudomány kandidátusa áprilisban ünnepelte 80. születésnapját.

Egyetemi tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetem Vegyész-mérnöki Karán elvégzett két év után 1954-ben a Veszprémi Vegyipari Egyetem elektrokémiai szakán fejezte be kitüntetéses diplomával.

Szakmai tevékenységét a Fémipari Kutató Intézetben kezdte meg. Pályája során az elektrokémiáról fokozatosan a fémek képlékenyalakítása területére került át, és ezen belül is az alumíniummal és ötvözetével foglalkozott. Technológusként dolgozott egy kábelgyárban és a Székesfehérvári Könnyűféműben.

1965-től jelentős és döntő szerepe volt a Székesfehérvári Könnyűfémű prismsű és hengermű beruházásához kapcsolódó Központi Technológiai Kutatólaboratórium (KTKL) létesítésében (tervezés, beruházás, a kutatók és a szak személyzet kiválasztása és kiképzése stb.), melynek 1974-ig első vezetője is volt. A KTKL-nek a Fémipari Kutató Intézethez történt csatlakozása után tudományos főmunkatársi majd tudományos tanácsadói minőségben dolgozott.

1977-ben mint levelező aspiráns a profilok melegsajtólása témájú értekezését

megvédve a műszaki tudomány kandidátusa lett. Magyar, német és orosz szaklapokban jelentek meg publikációi.

1985-ben ment nyugdíjba, utána rövid ideig a Fémipari Kutató Intézetben dolgozott. Most a családjában – férje, két lánya, három unoka és hozzátartozóik – leli örömét.

Dr. Farkas Ottóné dr. Mayr Klára aranyoklevelű vaskohómérnök 1930. június 21-én született Szekszárdon. Alap- és középfokú tanulmányait Pécsen, Nagyvárkonyon és Sárospatakon végezte. 1954-ben szerzett vaskohómérnöki oklevelet a Nehézipari Műszaki Egyetem Kohómérnöki Karán Miskolcon. Ettől az időponttól 1990-ben történt nyugdíjba vonulásáig a fenti kar Tüzeléstani Tanszékén dolgozott oktatóként tanársegéd, adjunktus majd docens beosztásban. Utóbbiként tizenkét és fél éven át (1975–1987) a tanszék vezetője is volt. Kohómérnök és gázmérnök hallgatók graduális oktatásában, szakmérnök hallgatók posztgraduális oktatásában vett részt energiahordozók, tüzelés, ipari kemencék, kazánok, gázgyártás, környezetvédelem témákban. Vendégoktatóként a Magdeburgi Műszaki Egyetemen több alkalommal előadásorozatot tartott.

Kutatási tevékenysége lángvizsgálatokra, kemenceterekben folyó hőátadásra, kemencék energiatakarékosabb üzemvitelére, a hőveszteségek csökkentésére terjedt ki elsősorban. Üzemelő ipari kemencék működésének tényfeltáró elemzésében összesen harminckilenc üzemi kutatómunkában vett részt tanszéki munkatársaival, sokszor témavezetőként is. Kutatómunkájának eredményeiből készített disszertációi és vizsgái alapján Dr. techn. címet (1973), majd a műszaki tudomány kandidátusa (1980) és PhD fokozatot (1997) nyert el. A tanszék oktatási és tudományos tevékenységében ma is részt vesz doktoranduszok oktatásával.

Publikációi magyar és idegen nyelveken 1956 óta folyamatosan jelennek meg. Ez ideig 14 könyv, 21 egyetemi jegyzet, 13 oktatási segédlet, 25 monográfia, 79 szakcikk (folyóiratokban, konferencia kiadványokban) írója, társszerzője, szerkesztője, lektora. 88 konferencia előadást tartott, több esetben munkatársaival társelőadóként.

Tanszékvezetőként a szomszédos országok öt egyetemével alakított ki szerződésbe foglalt oktatási, kutatási és csere-oktatói kapcsolatot, melyekből gyümölcsöző nemzetközi konferenciák jöttek létre. Megvalósult a tanszéki kemencecsarnok is, mely számos kutatómunka színtere lett. A tudományos továbbképzést 55 doktorandusz témájának szakmai irányítójaként, tanárjegyzőként, lektorként, vizsgáztatóként stb. segítette.

1951 óta tagja az OMBKE-nek. Számos tisztséget töltött be műszaki, tudományos, társadalmi szervezetekben, így az MTA, MAB, OMBKE, NME, ETE stb. különböző munkabizottságaiban. Tizenhárom alkalommal kapott állami, egyetemi, kari és társadalmi szervezetektől kitüntetést.

75. születésnapját ünnepelte

Dr. Vörös Árpád aranyoklevelű kohómérnök 1935. június 11-én született Budapesten. Középiskolai tanulmányait a Budapest III. ker. Árpád Gimnáziumban és az Oleg Kosevoj előkészítő iskolában végezte. Egyetemi tanulmányokat a Donyecki Nehézipari Egyetemen és a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen folytatott, és szerzett kohómérnöki oklevelet 1958-ban, majd gazdasági mérnöki oklevelet 1963-ban. 1970-ben megvédte kandidátusi disszertációját a Moszkvai Acél és Ötvözetek Egyetemen.

Pályafutását a Csepel Művek Vas- és Acélöntödejében kezdte gyakorló mérnökként, majd művezetőként, osztályvezetőként, gyáregység-vezetőként, műszaki igazgatóként, igazgatóként folytatta. 1981–83 között az irányításával létrehozott Csepel Művek Vasmű igazgatója volt. 1985–90 között az Ipari Minisztériumban a kohászatért felelős miniszterhelyettes.

Különböző szakmai szervezetek munkájában vett részt. 1958-tól az OMBKE tagja, az Öntészeti Szakosztály titkára, elnöke, az OMBKE alelnöke, az MTE SZ Országos Elnökségének, Végrehajtó Bizottságának tagja, alelnöke. Az Öntéstechnikai Egyesületek Nemzetközi Szövetségének (CIATF) 1983-tól elnökségi tagja, alelnöke, 1987-ben elnökként a Delhiben tartott 54. öntő világkongresszust szervezi és irányítja. Több évig az MTA Tudományos Minősítő Bi-

zottságának, a Metallurgiai Bizottságnak, jelenleg pedig a Köztestületnek tagja.

Szakmai és tudományos egyesületi munkájáért több kitüntetésben részesült: Kiváló Dolgozó, Péch Antal-, Soltz Vilmos-, z. Zorkóczy Samu-emlékérem, OMBKE Centenárium emlékérem, Öntészeti Szakosztályért emlékérem, OMBKE tiszteleti tag, MTESZ-díj, Signum Aureum Universitatis (NME), MVAE Vaskohászati Emlékérem, Szent Borbála Érem, Eötvös Lóránd Díj, Állami Díj.

Szakirodalmi tevékenységét mintegy 80 hazai és külföldi publikáció fémjelzi. 19 magyar és idegen nyelvű könyv szerzője, társszerzője, fordítója, szerkesztője, lektora. Egyik könyvét orosz, német és román nyelven is kiadták. Éveken át volt diplomamunkák konzulense, bírálója, ill. az egyetemi és főiskolai Állami Vizsgabizottságok tagja.

Jelenleg vállalkozóként cégeit irányítja és az OMBKE, valamint az Öntő Világszövetség (WFO) volt elnökök tanácsának tagjaként tevékenykedik.

Drótos László 1935. június 13-án született. Nyugdíjba kerülése előtt, 1982–1989 között, a diósgyőri Lenin Kohászati Művek (LKM) vezérigazgatója.

Az 1770-ben Fazola Henrik által a Bükk-hegység lábánál alapított vasműveknek – a 19. század közepétől rohamosan fejlődő állami nagyvállalatnak – harminckettedik, egyben utolsó gyárvezetője volt. A szakmát gyermekkorában közlése és édesapja „gyárista” volta ismertette meg vele. Vasztergályosnak tanult, gépipari technikumot végzett, majd a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Kohómérnöki Karán szerzett diplomát. Ezen túl több hazai és külföldi vezetőképzőn bővítette ismereteit. Dolgozott alapszakmájában, az LKM-ben műszaki előadóként, a vállalat műszaki titkáráként, a hengerművek vezetőjeként. Feladatokat vállalt Miskolc és Borsod-Abaúj-Zemplén megye, az Egyetem, az Országos Fejlesztési Bizottság, az Iparkamara, a KGST, az OMBKE stb. választott vezető testületeiben. Számos külföldi tapasztalatszerző és üzleti úton vett részt.

Részese, befolyásolója és irányítója volt az LKM 1957 után felgyorsult gyártmány- és gyártásfejlesztési programjainak, az 1970-es évek kiemelt térségi beruházásainak, a régióban felgyorsult gazda-

sági, kulturális fejlődésnek. A közelgő posztindusztriális kor várható hatását, a hazai gazdaság versenyképességének romlását érzékelve és a gazdaságirányítás ellentmondásosságát látva – mint reformpárti vezető –, többek között kezdeményezte a borsodi kohász vállalatok akkor még meglévő jelentős szellemi és anyagi erejének egyesítését, az „előremenekülést”. Ez a javaslata 1989-ben a Borsodi Kohászati Tröszt megalapítását eredményezte. Elsők között volt az országban a gazdasági munkaközösségek, az önálló-önelszámoló üzemi egységek kialakításának kísérleteiben. Szoros kapcsolatban állt a „Fordulat és reform” tanulmány szerkesztőivel. Mindezek jelentős feszültségeket, személyes konfliktusokat is eredményeztek közte és a más törekvéseket képviselő hatalmi körök között. Egészségének életveszélyes, hirtelen megromlása következtében 1989. január 1-jével korrekciós nyugdíjba ment.

Több év eltelte után ismét bekapcsolódott a szakmai közéletbe. Mintegy 12 éve önkéntesként tevékenykedik a mérnöktudomány- és technikatörténet emlékeinek megőrzésén és hasznosításának keresésén az MTESZ és az OMBKE keretei között. 2008-ban létrehozta a Közép-európai Ipari Örökség Útja Egyesületet, amelynek jelenleg alelnöke.

70. születésnapját ünnepelte

Schudich Anna az általános gimnázium és a kohóipari technikum elvégzése után 1971-ben a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Kohómérnöki Karán, metallurgus szakon szerzett diplomát.

1958 szeptemberében laboránsként kezdett dolgozni a Csepeli Fémmű anyagvizsgáló laboratóriumában. Később laborotechnikus, majd az egyetem elvégzése után metallográfiai részlegvezető lett. Nyugdíjazásáig, 2002 áprilisáig töltötte be ezt a munkakört. Munkája során színesfém félgyártmányok mechanikai, fizikai, de főleg metallográfiai vizsgálatával foglalkozott. A termékek minősítő vizsgálata mellett részt vett gyártmányfejlesztési kísérletekben és a gyártási hibák okának vizsgálatában.

2002-től 2009-ig félállású nyugdíjas-

ként a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum Öntödei Múzeumában dolgozott. Itt fő feladata a magyarországi harangok adatbázisának kialakítása, adatfeltöltése, és a múzeum adattárának rendezése volt. Rendszeresen részt vett az új kiállítások előkészítésében, a forgatókönyvek, feliratok, képek készítésében, ellenőrzésében.

Több mint 40 éve tagja az OMBKE-nek. Hosszú ideig volt vezetőségi tag a Fémkohászati Szakosztály csepeli szervezetében, és részt vett a Történeti Bizottság munkájában is.

Berke Miklós okleveles metallurgus üzemmérnök 1940. május 29-én született Tapolcán. 1958-ban érettségizett és szerzett vegyésztudományi oklevelet a Veszprémi Vegyipari Technikumban. 1974-ben a NME Kohó- és Fémipari Főiskolai Karán kapott metallurgus üzemmérnöki oklevelet.

Munkáját 1958-ban a Bonyhádi Zománcművekben gyakorló technikusként kezdte, és egy éven keresztül háromszakos munkarendben fizikai munkája során ismerte meg a teljes technológiai folyamatot.

1959-től nyugdíjba vonulásáig a Székesfehérvári Könnyűfém-műben dolgozott. Munkáját a kémiai laboratóriumban vegyésztudományi csoportvezetői beosztásban. Katonai szolgálat után 1963-tól az új öntödéhez tartozó laboratóriumban a színképanalitikai labor felszerelését, a spektrográffal történő elemzési módszerek kidolgozását, bevezetését, az emberek betanítását végezte. Még ebben az évben a kémiai laboratórium színképanalitikai csoportjának vezetőjévé nevezték ki. A következő feladata már a spektrométer beüzemlése és az új elemzési rendszer bevezetése és alkalmazása volt.

1972-től az Öntöde Gyáregység fémforgalmazásának, betételkészítésének, programozásának és termelési feladatainak irányításával bízták meg. 1974-től termelési osztályvezetővé nevezték ki. Gyakorlatilag ezt a munkát végezte nyugdíjazásáig a Könnyűfém-műben és az ALCOA-ban is különböző szervezeti formákban.

Az 1980-as években a vállalathoz beérkező első négy személyi számítógép (C 610) egyikét megkapta, mellyel megkezdte az elektronikus fém- és rendelés-

nyilvántartást, valamint a termelésprogramozást. Ezt a munkát a vállalat szervezési és számítástechnikai kollégáinak bevonásával egész munkája során végezte és fejlesztette. Hosszú ideig tagja volt a vállalati termelésirányítási tevékenység korszerűsítését végző operatív szervezési munkacsoportnak. Több országos pályázaton sikeresen szerepeltek, 1983-ban az „Ésszerű anyagtakarékosság megvalósítása” című pályázaton a hengerlési tuskó gyártásának értékelemzése témájú pályaművükkel első helyezést értek el.

Munkája elismeréseként kétszer nyerte el a Kiváló Ifjú Technikus, hétszer a Kiváló Dolgozó, egy alkalommal a Kiváló Újító kitüntetést.

Az egyesületnek 1960 óta tagja. Több cikluson át vezetője volt az öntödei szakmai csoportnak. Közösségi munkája elismeréseként többször részesült jutalomban. 2000-ben egyesületi munkájáért OMBKE Plakett kitüntetést, 2004-ben Sóltz Vilmos-emlékérmet kapott.

Csőmöz Ferenc okl. kohómérnök 1940. június 24-én született Szolnokon, 1958-ban ott is érettségizett a Verseyhy Ferenc Gimnáziumban. Kohómérnöki diplomáját 1963-ban kapta Miskolcon a Nehézipari Műszaki Egyetemen.

Végzés után a Székesfehérvári Könnyűféműbe került, ahol a gyakornoki idő lejárta után a présműben művezető, üzemmérnök, majd technológus, fejlesztési csoportvezető és gyárfejlesztési osztályvezető beosztásokat töltött be. 1977-től beruházási osztályvezető, majd főosztályvezető-helyettes, 1993-tól nyugdíjba vonulásáig a Hengermű Üzletág beruházási szakfelelőse volt.

A veszprémi Színesfémipari Szakközépiskola székesfehérvári tagozatának szaktanára, tankönyvet írt az alumíniumipari szakközépiskola részére. Cikkeket írt a

Magyar Alumíniumba és a Fejér megyei Műszaki Életbe. Egy francia-magyar, magyar-francia alumíniumipari szakszótár társszerzője.

1961-től tagja az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületnek. A székesfehérvári helyi szervezetnek 18 éven át volt titkára, majd egy ciklusban elnöke. A BKL Kohászat szerkesztőbizottságának 1986-1990-ig, az Alapszabály bizottságának 1990-1994-ig volt tagja. Az MTE SZ Fejér megyei Szervezete elnökségének tagja, 1974-86-ig az Ipartörténeti Bizottság vezetője. Az 1972-es, 1978-as és 1985-ös nemzetközi alumínium konferenciák fehérvári szervezőbizottságának vezetője. 2005-ben megírta az 50 éves székesfehérvári helyi szervezet történetét.

Egyesületi munkájáért 1979-ben Z. Zorkóczy Samu-, 1986-ban Mikovinyi Sámuel-emlékérmet, 40 éves tagságáért 2001-ben Sóltz Vilmos-emlékérmet kapott. 2003 óta egyesületünk tiszteleti tagja.

MIZERÁK LÁSZLÓ

(1922–2010)

Március 26-án távozott el körülünkől kedves kollégánk és barátunk, egyesületünk régi tagja. E visszatekintésben szeretném felidézni rögzös életútját.

Középiskolai tanulmányait 1937-ben fejezte be, majd 1953-ban eredményes szakérettségit tett és technikai tanulmányok után kohászmérnöki oklevelet szerzett a csepeli Kosuth Lajos Gépipari Technikumban.

Munkáját 1937-ben a Hirmann Fémárugárban kezdte, ahol esztergályosságot tanult és – háborús megszakítással – 1950-ig dolgozott. A háború során a Magyar Királyi Honvéd Légierőnél teljesített szolgálatot a dunántúli repülőtereken. 1950-ben a Nehézipari Minisztérium színesfémipari főosztályára helyezték újítási és szabadalmi előadónak, később a Bánya- és Energiaügyi Minisztérium műszaki osztályán főelőadói beosztást kapott.

1953-ban az Ötvözőanyagokat gyártó Tröszt fődiszpécseré lett, majd ennek megszűnésekor a Kohó- és Gépipari Minisztérium színesfém-osztályára helyezték át.

1957–1966 között a Fémötvöző Vállalat üzemvezetője majd főtechnológusa volt, később a Metallochemia Vállalat gyáregység-vezetőjeként tevékenykedett. Innen került az Alumíniumipari Kereskedelmi Vállalat (ALUKER) osztályvezetői munkakörébe.

1971-től nyugdíjba vonulásáig, 1982-ig a Magyar Alumíniumipari Tröszt (MAT) gazdasági hivatalának főosztályvezetője volt. Nyugdíjas

éveit részben az OMBKE-ben munkálkodva, részben családja körében töltötte. Nyugdíjas-ként sokat dolgozott a MAT nyugdíjasok éves utazásainak megszervezésében és gazdasági lebonyolításában. Munkája nyomán több, maradandó élményt nyújtó hazai és külföldi útra, kirándulásra emlékezhetünk.

Tevékenységét több alkalommal kitüntetéssel jutalmazták, így 1953-ban Kohászat Érdemes Dolgozója, majd később négy alkalommal Kiváló Dolgozó, 1967-ben pedig Kiváló Újító ezüst fokozat kitüntetését kapott.

Az OMBKE-nek 1950 óta volt tagja. 1972–1981 között a Fémkohászati Szakosztály vezetőségében szervezőtitkári munkát végzett, 1982–1986 között vezetőségi tagként tevékenykedett. 1982-ben, az OMBKE 90 éves jubileumán Kiváló Munkáért kitüntetésben részesítette az ipari miniszter. 1990-ben 40 éves egyesületi tagságáért Sóltz Vilmos-emlékérmet kapott.

Kedves kollégánk, útitársunk és barátunk elhunyt sokakban ébresztett szomorúságot és részvétet. Ravatalánál állva meghatódva búcsúztunk Tőle és kísértük hosszú útjára a csillaghegyi Jézus Szíve templom urnatemetőjébe, ahol örök nyugalomra helyezték. Segítő-kész személyét, vidám egyéniségét mind az alumíniumipar egykori dolgozói, mind az egyesületi kollégái lelkükben megőrzik, és ezúton mondanak Neki utolsó Jó szerencsét!

O. K.

Magyarország legkorszerűbb
precíziós öntődéje, a

Magyarmet Finomöntöde Bt.

az elmúlt években saját
K+F tevékenység keretében,
európai-uniós pályázati támogatással
olyan új gyártási eljárásokat
fejlesztett ki, amelyekkel
prémium öntvények
(repülőgép alkatrészek stb.)
gyártására is alkalmassá vált.
Ezzel párhuzamosan, szintén uniós
támogatással, integrált
vállalatirányítási rendszert
vezetett be.

Mindezek eredményeként,
a gazdasági válság ellenére,
erősíteni tudta világszerte pozícióit.

Felhívás

Az OMBKE Fémkohászati Szakosztály Kecskeméti He-lyi Szervezete 2010. szeptember 23-a és 26-a között megemlékező tanulmányutat szervez Erdélybe Reisz Péter bányamérnök, a Parajdi Sóbánya Vállalat, majd a romániai sóbányák néhai igazgatója, illetve vezér-igazgatója halálának 10. évfordulójára.

Rövid programelőzetes: indulás autóbusszal Budapestről szeptember 23-án Kecskeméten és Szolnokon át Erdélybe. Körösfői majd kolozsvári rövid séta után Hármaskút faluban Reisz Péter sírjának megkoszorúzása, szállás elfoglalása.

24-én utazás Szováta, majd Farkaslaka, Szejkézfürdő, Székelyudvarhely megállókkal Szentegyházra a Gyermek Filharmónia Alapítvány bemutatójára. Visszatérés Parajdra, Korondon történő megállással. Szakestély a Telegdy-sóbányában, előtte rövid fohás a rehabilitációs sóbányakamrákban lévő Szent Borbála-szobornál és az ökome-nikus kápolnában.

25-én utazás Bucsin-tetőn át Gyergyószentmiklósról, ahol egy öntőműhely megláto-gatása után séta a Gyilkos-tónál és a Békás-szorosban. A gyergyószárhegyi Lázár-kas-tély lovagteremben kora esti szakestély, majd visszatérés Parajdra. Alternatív program-ként felmerülhet a parajdi Töltöttkáposzta Napok délelőtti ünnepi felvonulásán való részvétel.

26-án hazautazás Marosvásárhely és Nagyvárad megállókkal.

A részvételi díj 140 euró 40 résztvevő esetén, melyet a buszon kell kiegyenlíteni. Je-lentkezés 2010. július 31-ig 10 000 Ft/fő előleg befizetése mellett, mely előleg a rész-vételi díj része.

Információ kérhető a +36-30-959-7204 telefonszámon
vagy a danfylaszlo@t-online.hu e-mail címen.

Dánfy László

International Journal of Metalcasting

*IJMC is leading the transfer of Research and
Technology to the Global Metalcasting Industry.*

NOW is the time to subscribe.

To subscribe contact customer service at
847/824-0181 or visit the AFS E-store at www.afsinc.org/estore.

LEADING THE METALCASTING INDUSTRY

www.afsinc.org • 847/824-0181

AFS
AMERICAN FOUNDRY SOCIETY

Szemelvények kohászatunk múltjából

Szentkeresztbánya (ma Szentegyháza, románul Vlahița)

Székelyföld vaskohászatáról a 16. századtól kezdve vannak adataink. A Hargita déli lejtőjén eredő Kis-Homoród völgyében, Lövétén (Lueta) *Báthori Zsigmond* 1583-ban birtokot, majd vashámort adományozott *Székely Mózesnek* jutalmazásként. A vasérc bányászata századokon át folyt Lövétebányán, melyet eredetileg Róka városnak hívtak (*Orbán Balázs* szerint talán a bányajáratokról kapta nevét), a vasérctelepek csak az 1980-as években merültek ki. Az itt létesült számos hámorról a völgynek ezt a szakaszát Hámorvölgyként emlegették. Egy mindmáig megmaradt hámor ipartörténeti emlék.

A szentkeresztbányai vasgyár 1860 körül

A Selmecen végzett *Gyertyánffy Jónás* 1838-ban kis olvasztót és hámort létesített. Hat év múlva fivérével és apjával bányatársulatot alapított, s a Kerekefenyő határrészen felépített egy nagyolvasztót. A szabadságharc alatt tervbe vették ágyúöntését *Gábor Áron* vezetésével, de végül csak ágyúgolyókat öntöttek.

1850-ben a vállalat *Demeter Miklós* brassói pénzbevaltó tulajdonába került, aki két év múlva megszüntette a kohó és hámor működését, és valamivel északabbra, Lobogófürdő közelében új üzem létesítésébe fogott. A Szentkeresztbánya név az azonos nevű bányatelekről vonódott át az új gyártelepre. A Miklóskohónak hívták, 7,5 m magas faszenes nagyolvasztó 1855-ben kezdett termelni, fél év alatt 180 t nyersvasat gyártottak, melynek kiváló öntési tulajdonságai voltak, ezért a nyitott mellű nagyolvasztóból közvetlenül vasöntvényeket (kályhák, kazánok, gépalkatrészek) öntöttek, ezek mintapéldányát bemutatták a kolozsvári mezőgazdasági és ipari kiállításon. Megkezdték a nyersvas egy részének frissítését és feldolgozását hámoráruvá.

A kis áruforgalom és a kitört gazdasági válság azonban nem tette lehetővé a befektetett tőke gyors megtérülését. 1857-ben a Brassói Bánya- és Kohómű Rt. vette meg a gyárat és a bányákat. *Mannlicher Gusztáv* vezérigazgató irányításával fejlesztésbe fogtak. A régi helyett új, 10 m magas nagyolvasztót (Károlykohó) építettek, az öntödében kupolókemencét állítottak fel, két gőzkalapácsot, hengsorszort helyeztek üzembe, és megmunkálóműhelyt létesítettek. A nyersvastermelés már 1858-ban 640 t volt, de még így is alig érte el a nagyolvasztó teljesítőképességének felét. Ennek fő oka az volt, hogy a gyár működése döntően a vízenergián alapult. Bár a Kis-Homoród vizét gátakkal és más patakok átírányításával növelni igyekeztek, az aszály és a téli fagy ellen nem tudtak védekezni.

Az újabb túltermelési válság miatt 1875-ben leállt a gyártás. Az üzem talpra állítására a következő évben *Hrobonyi Adolf* és veje, a Selmecen tanult *Lántzky Sándor* vállalkozott: örökáron, mindössze 6000 forintért megszerezték a tulajdonjogot. A 19–20. sz. fordulóján a nyersvastermelés 200, a vasöntvénytermelés 600 t/év volt.

1925-ben a gyár részvénytársasággá alakult át, fő részvényese kezdetben egy brassói vaskereskedő cég, 1933-tól a Brassói Általános Takarékpénztár volt. Ilyen formában működött egészen az 1948. évi államosításig. Az állami vállalat jelentős beruházásokat hajtott végre. A régi kohó helyett egy csaknem kétszer akkora térfogatú nagyolvasztót építettek fel, majd egy másodikat is üzembe helyeztek faszenes nyersvas gyártására. Új csarnokok épültek elektromotorházak és kéreghengerek indukciós kemencéből való öntésére.

1964-ben az eddig Lövétehez tartozó vasipari vállalatot és vasércbányát Szentegyházásfaluhoz csatolták, amely négy év múlva város lett, azóta magyar neve Szentegyháza.

(*Források: Vajda L.: A szentkeresztbányai vasgyártás története. Bukarest, 1983. Orbán B.: A Székelyföld leírása. I. k. Pest, 1868. Végh A.: Vashámor Szentkeresztbányán. Szentegyházi Hírlap, 1992. 8. sz.)*